RAAD VOOR CULTUUR

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA)

De raad heeft op 4 juni 2020 geadviseerd LKCA geen subsidie toe te kennen, tenzij wordt voldaan aan een aantal voorwaarden. De minister heeft dit advies overgenomen met uitzondering van de voorwaarde de onderzoeksfunctie en de leerstoelen van LKCA onder te brengen bij de Boekmanstichting. In haar subsidiebeschikking van 15 september 2020 heeft de minister de instelling verzocht een bijgesteld plan aan te leveren dat op alle onderdelen voldoet aan de strikte condities die de raad in zijn advies heeft gesteld.

Het betreft de volgende voorwaarden:

1. De instelling reflecteert alsnog op haar rol in het cultuurbestel. Deze eerdere verplichting uit de subsidietoekenning voor de BIS-periode 2017-2020 is niet uitgevoerd maar nog altijd noodzakelijk, des te meer in deze tijd;
2. De instelling betrekt in deze reflectie een behoefteanalyse van de cultuursector;
3. De instelling levert op basis van de reflectie en behoefte een nieuw activiteitenplan aan met een aangepaste en sluitende begroting;
4. De instelling komt in het activiteitenplan tot verdere en nauwere vormen van afstemming met de Boekmanstichting.

In dit advies beoordeelt de raad of de instelling aan deze voorwaarden heeft voldaan. Voor het overige handhaaft hij zijn beoordeling van 4 juni 2020. De raad geeft eerst zijn advies en gaat vervolgens afzonderlijk in op de hierboven genoemde voorwaarden.

Advies

De Raad voor Cultuur kan niet positief oordelen over het plan dat er nu ligt. Aan geen van de vier voorwaarden is, in voldoende mate, voldaan. Het plan schiet tekort op inhoud, uitvoering en strategische uitwerking. De raad is van oordeel dat LKCA niet aan de gestelde voorwaarden heeft voldaan.

Echter, gezien het grote belang van cultuureducatie en cultuurparticipatie vindt de raad het essentieel dat er een bovensectorale instelling is die de cultuursector in cultuureducatie en cultuurparticipatie ondersteunt en versterkt. Juist deze tijd vraagt om een instelling die - vanuit het perspectief van diversiteit en inclusie - gericht is op de bewustwording dat cultuur niet alleen *voor* iedereen is, maar ook *van* iedereen. Een instelling die een visie heeft op de rol van cultuur in de samenleving en de bevordering van de eigen creativiteit, die dit uitdraagt en die daarin een regisserende rol kan vervullen.

Naar de mening van de raad geeft LKCA met dit plan onvoldoende invulling aan de functie en opdracht zoals die geformuleerd is in artikel 3.46 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid. De raad vindt het voorstelbaar dat LKCA in de toekomst wel invulling kan geven aan deze functie op een wijze die aansluit bij de (mede door de Covid-19 pandemie) veranderende samenleving en cultuursector. De instelling dient zich daarvoor te heroriënteren op haar rol in het cultuurbestel. Het ligt in de rede dat dit zal leiden tot een strategische herpositionering en herstructurering.

De raad adviseert daarbij vooralsnog een subsidie toe te kennen voor de periode van een jaar. Het overige deel van het voor deze functie gereserveerde subsidiebedrag adviseert de raad te koppelen aan de uitvoering van een door herpositionering aangepast plan met een daarop aangepaste begroting in de daaropvolgende jaren.

Beoordeling van de voorwaarden

1. *De instelling reflecteert alsnog op haar rol in het cultuurbestel*

In het activiteitenplan reageert LKCA summier op de kritiekpunten van de raad en geeft zij hoofdzakelijk een positieve beschrijving van haar activiteiten in plaats van een reflectie. De raad mist een zelfkritisch vermogen, temeer omdat ook een visie op haar positie in het cultuurbestel ontbreekt. De raad verwijst in dit verband nadrukkelijk naar zijn adviezen van vier jaar geleden en van 4 juni jl. De raad herhaalt hier het grote belang van cultuureducatie en cultuurparticipatie. Juist nu de cultuursector zo hard wordt geraakt door de Covid-19 pandemie verwacht de raad van een bovensectorale ondersteunende instelling als het LKCA een actieve en meer regisserende houding en een naar buiten gerichte rol. LKCA geeft in haar plan echter geen blijk van een visie op de gevolgen van de pandemie en laat niet zien hoe zij in dit verband van betekenis kan zijn voor de sector. De raad vindt dit een gemiste kans.

2. *De instelling betrekt in deze reflectie een behoefteanalyse van de cultuursector.*

LKCA benoemt de relevante culturele partners en de partijen in haar netwerk, maar niet welke activiteiten zij met deze instellingen onderneemt en welke bijdrage zij levert in de samenwerking.

LKCA schrijft dat haar onderzoeksactiviteiten deels ondersteunend, deels praktijkgericht zijn en voortkomen uit de kennisbehoefte van professionals en organisaties in haar werkveld. Het plan wekt de indruk dat LKCA de vragen en behoeften zelf heeft geformuleerd en deze heeft voorgelegd aan klant-instellingen, die vervolgens het belang ervan aangaven. De raad vindt dit een bijzonder zwakke onderzoeksmethode; ook niet-klanten zouden moeten worden bevraagd. Bovendien kunnen er nu geen conclusies worden getrokken voor de cultuursector als geheel.

3. *De instelling levert op basis van de reflectie en behoefte een nieuw activiteitenplan aan met een aangepaste en sluitende begroting.*

De raad is van mening dat het activiteitenplan meer het karakter heeft van een algemeen plan waarin een aantal onderwerpen worden opgesomd die de komende periode aan de orde zullen komen. LKCA maakt onvoldoende duidelijk hoe en met wie de onderwerpen worden uitgevoerd, wat het aandeel van LKCA daarin is, en wat het tijdspad en de beoogde uitkomsten zullen zijn.

LKCA heeft geen begroting ingediend. De raad adviseert, gelet op de herpositionering en het bijbehorende tijdspad, LKCA voor de periode van een jaar subsidie te verlenen en de subsidie voor de resterende periode beschikbaar te stellen na indiening van een plan en een daarop afgestemde begroting, passend bij haar nieuwe positie.

4. *De instelling komt in het activiteitenplan tot verdere en nauwere vormen van afstemming met de Boekmanstichting.*

LKCA schrijft dat onderzoek wordt verricht in samenwerking met de Boekmanstichting, maar concretiseert dit niet. Daardoor blijft voor de raad ongewis hoe een gezamenlijke onderzoeksagenda tot stand komt, wat het aandeel van LKCA is (ook in de Cultuurmonitor van de Boekmanstichting) en hoe bijvoorbeeld methodieken en onderzoeksresultaten worden afgestemd.